

Izhaja vsakega 1. in 15. v mescu. — Naročnina znaša celoletno 25 Din, polletno 12 Din 50 para, četrletno 6 Din, mesečno 3 Din. — Posamezna številka stane ----- 1 Din 50 para. -----

ŽELEZNIČAR

Glasilo Saveza železničara Jugoslavije.

Upravništvo in uredništvo v Ljudskem domu, Maribor, Ruška cesta 7. — Dopisi morajo biti frankirani in podpisani. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije ----- poštne proste. -----

Št. 5.

Maribor, dne 1. marca 1923.

Leto XV.

Za izvedbo zakona o zaščiti delavcev

Anketa pri ministrstvu za socialno politiko.

Zalostna je zgodovina našega socialističnega zakonodajstva a še žalostnejša je njegova dosedanja usoda. Ko je zakon o zaščiti delavcev z največjo težavo in čez hujše ovire končno prišel skozi narodno skupščino, tedaj ga je zaprl gospod Pašić v svoj mizni predal, kjer je bil dolgo časa pokopan. Se-le na energične proteste delavskega razreda in intervencijo socialističnega poslanskega kluba je bil ta zakon osvobojen iz Pašičeve miznice; toda zakon še ni bil prost, prišel je namreč iz dežja pod kap. To se pravi: da so ga državne oblasti sabotirale s tem, da ga niso hotele izvesti. Ves kapitalistični razred se je uprl.

Ne vlada, ne industrijalci, ne obrtniki niti trgovci, nikdo od teh krogov ni pokazal nasproti delavcem niti trohice ljubezni. Nasprotno: ko je zakon bil že enkrat tukaj, so vsi ti sicer brezpogojni branitelji zakonov — seveda samo takšnih, ki ščitijo privatno lastnino — navalili z vso jezo ter ogorčenjem na zakonsko zaščito delavstva ter vso svojo kapitalistično solidarnostjo zahtevali, da se naj zaščita delavcev odpravi. Zakon o zaščiti delavcev torej postojata, ne postojata pa zaščita delavstva. Oblast ne skrbi, da se ta zakon izvede in zaščiti delavski razred. Glavni činitelj ministrstvo za socialno politiko ni dalo navodil za izvedbo zakona v korist delavstva marveč je dajalo navodila v škodo delavske zaščite. Ta posel je začel demokratični minister dr. Žerjav in v tej praksi je nadaljeval njegov radikalski tovariš in novi minister socialne politike Perič.

V februarju 1922 je zakon bil gotov in šele v juniju je bil objavljen. Od tedaj bi se imeli v šestih mescih izdelati pravilniki, na podlagi katerih bi se naj izvajal. Ta rok je potekel in pravilnikov ni bilo (ima vremena). In v vsem tem času se zakon ni izvajal niti se izvaja. Oblastni organi so pač delali na to, da se izvajajo samo one točke zakona, ki so za delavstvo najslabše ter se je skušalo delavce po raznih podjetjih s takozvanim »tajnim glasovanjem« pripravi na to, da se izjavijo za podaljšanje delovnega časa, kar se jim pa ni nikjer posrečilo. Ampak minister za socialno politiko je smatral za potrebno, da osebno razveljavlja volitve zaupnikov, ki se vrše na podlagi istega zakona — do tedaj, dokler niso izdani pravilniki. Potem, ko je že več kot leto dni od kar je bil zakon sprejet, se je minister socialne politike spomnil, da je treba izdelati pravilnike. Da se jih pretrese je bila sklicana prva anketa vseh zainteresiranih zbornic, delavskih, industrijskih, obrtnih in trgovskih ki je te dni zasedala v Beogradu. Toda tudi tej anketi niso bili predloženi vsi pravilniki za izvedbo zakona, marveč samo oni za podaljšanje delovnega časa. To pa popolnoma odgovarja želji vseh industrijskih, obrtnih in trgovskih krogov, ki so se v tem pravcu po enem svojih zastopnikov jasno izrazili.

Predstavitelji vseh buržoaznih krogov na anketi so jo hoteli samo izkoristiti v tem pravcu, da demonstrirajo proti celemu zakonu, da bi se ga zavrlo, v izdelavi pravilnikov pa so hoteli le toliko, da bi pomenili negacijo zakona samega. Bojevitost vseh je bila tako velika, da je predsednik obrtnikov pretil z — generalnim izporom delavcev, a industrijalci z obustavitvijo industrijskih obratov! Vsi »razlogi« toliko industrijalcev, kolikor obrtnikov, so šli do absurdnosti, ker so sami delodajalci opravičevali vlado povdarjajoč svojo »bedo!«, da se zakon ni izvedel!

Nasproti predstavnikom vseh buržoaznih zbornic, so predstavniki delavskih zbornic protestirali radi neizvedbe zakona o zaščiti delavcev in zahtevali, da se s pravilniki o delavnem času obenem izdajo tudi pravilniki o zaupnikih, prepovedi nočnega dela itd. Tej zahtevi je moralo ministrstvo končno vstreči in je anketi predložilo osnutke pravilnikov o prepovedi ponočnega dela v pekovski obrti, osnovo pravilnika o zaupnikih, o volitvah itd.

Zastopniki delodajalskih zbornic so med tem izjavili, da nimajo mandata, da bi razpravljali o teh os-

novah. Za razpravo o osnutkih onih pravilnikov, s katerimi naj bi se odvzelo še ono malo zaščite, ki jo nudi zakon, so imeli poverilo, niso pa imeli gospodje mandata za osnove pravilnikov kateri bi imeli regulirati provedbo onih ustanov tega zakona, ki naj bi prinesle vsaj nekaj varstva delavcem!

Zastopniki delavcev so proti takšnemu postopanju delodajalcev kakor tudi ministrstva odločno protestirali in s. B. Krekič je v imenu vseh delavskih zbornic podal sledečo izjavo:

Izjava delavskih zbornic.

1. Predstavniki vseh industrijskih, obrtnih in trgovskih zbornic v državi kot zastopniki delodajalcev na anketi ministrstva za soc. politiko, za izdelavo pravilnikov za izvedbo zakona o zaščiti delavcev so enodušno demonstrirali proti celotnemu zakonu in zahtevali, da naj se pravilniki tako izdelajo, da bi se z njimi zakon izigralo, delovni čas podaljšalo, med tem ko se branijo pravilnika, po katerem naj bi se vršile volitve delavskih zaupnikov. S tem so jasno dokazani reakcionarni nameni proti zaupnikom, dokazani reakcionarni nameni delodajalcev in njih pravo razpoloženje proti delavcem.

2. Ministrstvo za socialno politiko ni ničesar ukrenilo, da bi zakon o zaščiti delavcev stopil v veljavo in se s takšnim postopanjem podpomagalo in izzvalo odpor delodajalskih krogov proti zakonu. Ministrstvo je tudi s tem pokazalo, da ni imelo dobre volje, ker se ni držalo zakonskega roka za izdelavo pravilnikov, to je, da v predpisanem roku 6 mescev po razglasenju zakona ni izdalo potrebnih pravilnikov za pravilno razlago zakona in njegovo izvedbo. Ti pravilniki niso bili pravočasno izdelani in ko so bili izdelani, so bili prvi tisti, s katerimi se podaljšuje delovni čas od 8 na 10 ur dnevno, med tem ko ostali in v prvi vrsti oni, o volitvah delavskih zaupnikov, niti pred začetkom ankete niso predstavnikom delavskih zbornic bl dostavljeni. Kakor je s pravilniki, tako je tudi z delom ministrstva socialne politike ves čas, od kar postojata zakon. Potom svojih organov je v posameznih okrajih izvajalo poizkušna glasovanja za podaljšanje delovnega časa od 8 na 9 in 10 ur dnevno in potem svojih organov vplivalo v smeri poslabšanja delovnega razmerja, a od druge strani je na pritožbe delodajalcev razveljavljalo volitve z zakonom predvidenih delavniških zaupnikov, opozarjajoč, da se mora čakati, dokler ne bodo izdani tozadevni pravilniki.

Pač so izšli pravilniki za poslabšanje delovnega časa med tem, ko so oni o zaupnikih zadnji.

Inspekcije dela so nezadostno organizirane in brez sredstev za delo. A nadzorniki v kolikor so sploh delali, so z izvajanjem zakona prenehali in to izrecno po navodilih ministrstva.

Razen tega ni ministrstvo socialne politike ničesar ukrenilo, da bi se zakon izvedel v državnih podjetjih, za katera ravnotako velja, kot za vse ostala. Tako tudi v prometu danes n. pr. proti zakonskim predpisom ne velja delovni čas 8 ur dnevno ali 208 ur mesečno, marveč 400 ur mesečno in 16 in več ur dnevno.

3. Ugotavljajoč vse to, zastopniki delavskih zbornic iz cele države vlagajo svoj odločen protest:

a) proti sabotaji zakona o zaščiti delavcev, katero izvajajo delodajalski krogi potom vodstva svojih stanovskih zbornic;

b) proti sabotaji, ki jo vrši ministrstvo soc. politike in celokupna vlada, pri kateri niso delavski interesi našli one zaščite, ki je iz socialnega in gospodarskega stališča potrebna. Predstavniki delavskih zbornic zahtevajo, da se zakon o zaščiti delavstva izvede, ne da bi se smatralo, da je zakon popoln in da se tozadevno izda pravilnik, ki naj obsega cel zakon.

I. Kot najvažnejše za tolmačenje zakona, zahtevajo predstavniki delavskih zbornic, da pride v pravilnik:

Kot industrijska podjetja na podlagi zakona, se smatrajo vsa ona podjetja, ki so zapopadana v členu I. washingtonske konvencije o regulaciji delovnega časa.

II. Podaljšanje delovnega časa naj se šele tedaj dovoli, ako se izkaže, da je pomanjkanje delavcev v državi. Pri glasovanju o podaljšanju delovnega časa je potrebno, da so prisotne tudi interesirane organizacije in na zahtevo tudi predstavniki pristojne oblasti;

III. Kot sezonska podjetja se smatrajo samo poljedeljska.

IV. V podjetjih, ki so delavskemu zdravju škodljiva in nevarna, naj se določijo večje pavze (odmori) vračunane v 8-urni delavnik, da se jim delo na ta način skrajša.

V. predstavniki delavskih zbornic stoje odločno na stališču 8-urnega delovnika za vsa podjetja zapopadana v zakonu o zaščiti delavcev in smatrajo vsako podaljšanje delovnega časa za namenoma ustvarjeno brezposelnost.

VI. Označbe v zakonu kot: »delavci«, »pomožno osebje«, »mesečarji«, »nameščenci«, »najemni delavci«, naj se označijo samo na enostaven način.

VII. Od zakonske zaščite (§ 3), da se izvzamejo samo one osebe, ki imajo značaj polnomočnega zastopnika lastnika podjetja v smislu trgovskega ali obrtnega zakona, kot tudi zakona o tvornicah, kateri delodajalca polnopravno kot takega zastopajo.

VIII. Nedeljski počitek za vse delavce in nameščence izvzameš onih podjetij, v katerih je nepretrgano delo naravni pogoj, da pade na en in isti dan v celi državi.

IX. Regulacija dela v pekarnah mora biti sestavni del tega pravilnika.

X. Kot obligatni prazniki, se smatrajo samo nedelje in državni prazniki.

Ker predstavniki delavskih zbornic nikakor nočejo prisostvovati anketi, ne da bi se na njej razpravljalo o pravilniku o zaupnikih, o prepovedi nočnega dela itd., naj se jo odgodi in naj se 26. februarja 1923 nadaljuje, ker so se predstavniki delodajalskih zbornic obvezali, da si bodo preskrbeli polnomoč.

Anketa se od 26. februarja res nadaljuje. Iz dnevnega časopisja je razvidno, da ne boj med zastopniki dela in kapitala skrajno hud in je baže pršlo celo do dejanskega spopada. Tudi ta pogajanja so jasen dokaz, da se delavstvo ne sme zanašati na zakone, če nima ob enem lastne organizatorične sile, s katero pripravi brezobzirno buržuazijo do tega, da rešpektira svoje lastne sklepe. Edino prava zaščita delavstva je močna strokovna, a tudi politična organizacija, ki je več vredna, kot pa vsi papirnati zakoni, ki ostanejo le mrtva črka, dokler jim organizacija ne da duše.

Vse to, kar so delavci že imeli, da celo že pred prevratom, je se sedaj nevarnosti, da bo zopet zgubljeno, ako se ne bodo znali odločno ter pravočasno postaviti v bran. Kapitalisti celega sveta so na tem, da izropajo delavstvo za njegove stare, s težkimi boji pridobljene pravice, zakaj bi ravno jugoslovanski morali zastajati, ki niso kar nič prežeti z duhom demokratizma.

Železničarji, jačite organizacijo!

Železničarji, kakor vsi ostali delavci se morajo učiti od organizacij delodajalcev, kako je treba delati. V dobi, ko delavske mase niso strnjene, si kapitalisti izmišljajo vse mogoče naklepe, kako bi delavstvo goljufali, kako bi mu to danes vzeli, kar so mu včeraj dali. Neorganizirani ali slabo organizirani železničarji se zdijo kapitalistični gospodi, kot najbolj primeren objekt, na katerem skušajo svojo nenasitnost tolažiti. Vse delavske pridobitve skušajo kapitalisti v poslednjem času ali popolnoma ali vsaj deloma zopet odvzeti. Osemurni delavnik jih med vsemi drugimi bonitetami menda najbolj boli. Zato boj osemurniku. Na eni strani imate strašno brezposelnost, večjo ali manjšo v vseh državah, na drugi pa bi radi kapitalisti delovni čas zopet podaljšali in s tem

to grozno brezposelnost še povečali. Tudi drugi zakoni jim niso po volji. Tako bi najraje zakon o zavarovanju proti bolezni, kakor tudi zakon o inspekciji dela, o delavskih posredovalnicah itd. sploh vse zakone, ki kakorkoli omejujejo kapitalistom svobodo — pa če tudi v najmanjši meri — odpravili, da zamorejo svoje delavstvo do skrajnosti izkoriščati.

V tem pravcu vodijo delodajalci mednarodno organizirano kampanjo in to sočasno v vseh državah. Na Francoskem je Zveza kovinarskih industrijalcev zahtevala z vso energijo odpravo 8-urnega delavnika. V Kanadi je Zveza tovarnarjev izjavila, da 8-urno delo pomeni uničenje kanadijske industrije. Švedska državna zveza industrijalcev se je izjavila proti 8-urniku, češ, da povečuje stroške industrije za okroglo 7 do 8 odstotkov. A Nemčiji je predstavnik industrijalcev Stinnes v parlamentu javno zahteval, da naj nemški delavci delajo namesto osem, deset ur dnevno in to dve ure popolnoma zastoj. V Belgiji je naredba o osemurniku poslabšana s tem, da se je vtihotapilo določbe, po katerih se lahko delovni čas podaljša čez 8 ur dnevno; toda delodajalci niti s tem niso zadovoljni, ker delavci nočejo delati preko 8 ur a podjedniki bi radi zakon, s katerim bi jih lahko prisilili. Na Švicarskem je stavljen predlog, po katerem se zahteva 54-urni delavnik, ampak švicarske strokovne organizacije so organizirale proti tej nakani ogromen odpor. V državi brez tega vlada strašna brezposelnost. Toda podjetnikom je to vse eno, če se tudi brezposelnost s tem še poveča, samo da se podaljša delovni čas.

Na Madžarskem vodi vlada roko v roki s podjetniki organizirano kampanjo, da bi udušile delavski pokret, da bi se onemogočil delavski vpliv in bi potem delali podjetniki kar bi hoteli.

Največji teror se vrši nad železničarji. Tako so v zadnjem času prepovedani listi: »Železničar«, »Madžarska dolina«, »Signal«, »Svetilka«, »Glasnik poljedelskih delavcev«, »Prometni Delavec«. V 22 pomembnejših državah so si kapitalisti podali roke v medsebojnem podpiranju, da bi rušili osemurni delavnik in zmanjšali doseganje plače. Kako je velika njih solidarnost, se vidi najbolj po tem, kako so se ravno te dni zedinili ljudje, med katerimi sicer divja boj na nož in to so nemški in čehoslovaški industrijalci v Čehoslovaški republiki, med tem ko so delavci še vedno razdeljeni na razne nacionalne organizacije.

V zvezi z vsemi temi industrijalnimi organizacijami so tudi naši jugoslovanski podjetniki, katerih delovanje je naperjeno proti celokupnemu delavskemu razredu.

Mi vemo kaj se godi pred našimi očmi. A od te mednarodne kapitalistične organizacije celega sveta imamo samo pričakovati večje gorje in novih udarcev enega za drugim.

Ta majhna sličica kapitalističnih organizacij po celem svetu dovolj jasno govori, da stojimo pred usodepolnimi dogodki. Ofenziva združenih kapitalistov celega sveta se nadaljuje z vso vehemenco. Železničarji bodo pri tem naskoku gotovo največ plačali. Na Francoskem vodijo naši sodruzi hud boj proti nasilnem podaljšanju delovnega časa od 8 na 10 ur dnevno. Če se posreči kapitalističnemu razredu, da zruši 8-urni delovnih sploh, tedaj bo odpravljen tudi na železnicah; za železničarje nastopijo v tem slučaju posebno težki časi, ker je pri nas že do sedaj bil delavni čas naravnost neomejen.

Rešitev delavskega razreda iz te težke situacije je v tem, če bo kos svojemu nasprotniku: to je, če se vsi delavci organizirajo v svojih strokovnih organizacijah, da bodo mogli voditi borbo za svoje ogrožene pravice.

To naj bo poziv in opomin vsem železničarjem, ko stopajo v novo leto, leto boja. Drugega prijatelja nimamo razven razuma ter lastne moči.

Čuvajmo naše pravice, ne dajmo iz rok tega, kar že imamo, marveč zahtevajmo še to, kar še nimamo. To pa moremo storiti samo z združenimi silami, z enotno in močno organizacijo, v kateri ne sme noben železničar manjkati.

Železničarski shodi.

Zagreb je začel in po vseh ostalih krajih se akcija nadaljuje. Železničarji prihajajo s starimi zahtevami, ki so jih že tolikokrat stavili in ki so bile posebno na konferenci dne 5. novembra 1922 v Zagrebu formulirane in na prometno ministrstvo, kakor tudi na ministrstvo socialne politike in kralj, vlado poslane. Te zahteve so sledeče:

I.

a) Da se ukine dosedanjih 5 draginjskih razredov in draginjske doklade uredi v celi državi samo na dva razreda, kakor je bilo že po Savezu železničarjev v vlogi zahtevano.

b) stanarina, kakor jo dobivajo železničarji na ozemlju bivše Srbije in Črne gore, naj se dovoli o sobju v vseh ostalih pokrajinah in za ves čas nazaj.

c) Da se od prejemkov osebja ne odtrgava ničesar, kar se ne bi na podlagi zakona odtrgavalo vsem ostalim delavcem in uslužbencem v državi, radi tega naj se ukine naredba o odvzemanju draginjskih doklad za družine vsem onim, ki plačujejo pet ali 10 dinarjev zemljiškega davka.

d) Da se delavskemu osebju povišajo draginjske doklade za družinske člane od 3 na 5 dinarjev dnevno, to je, da se iste zenači z onimi nastavljenega o sobja.

e) Kategorije delavcev označene z »lahko« in »teško službo« naj se preiščejo ter pravično ugotove, kateri delavci opravljajo težko službo, da ne bodo pri težkem delu dobivali plač za »lahko« delo, marveč tisto, ki odgovarja njihovemu stvarnem delu.

f) Da se v smislu zakona o zaščiti delavcev regulira delovni čas celokupnega osebja in da se za čezurno kakor tudi ponočno delo plača čezurna odškodnina, oziroma nočna doklada.

g) Da se sporazumno s prizadetim osebjem regulira kilometrina, oziroma urnina.

II.

a) Nujna nabava obleke ali pa odgovarjajoča odškodnina v denarju, da si osebje more isto samo nabaviti.

b) Preskrba železničarjev s stanovanji.

III.

a) Zakon o zaščiti delavcev.

b) zakon o zavarovanju delavcev.

c) Zakon o inspekciji dela, da se raztegne na železniško osebje, ker je ono tudi v teh zakonih zapopadeno, zahtevajoč, da država kot delodajalec, koraka na čelu zakonske zaščite delavcev in na mesto, da tepta ter sabotira, da kontrolira zakonsko zaščito delavstva v celi državi.

IV.

Shod soglašja s predstavko, katero je Savez železničarjev Jugoslavije naslovil na merodajna mesta. V vprašanju službene pragmatike zahteva:

a. Da se sedanji projekt umakne, ker je v nasprotju z ustavo in zakonom o zaščiti delavcev.

b. Da se izdela novi sporazumno z železničarskimi organizacijami in potem predloži zakonodajnim telesom.

Od zgoraj navedenih zahtev, so bile dosedaj le deloma upoštevane in sicer o odpravi 5 draginjskih razredov ter uvedba treh razredov in o stanarinah nadalje o regulaciji draginjskih doklad. Vse ostale še čakajo rešitve. Forsiranje rešitve vseh zahtev je tem važnejše, ker se mi z rešitvijo prvih treh nikakor ne moremo zadovoljiti. Mnogi pri teh takozvanih povišanjih ne bodo dobili ničesar ali pa prav neznačno. Če se pomisli na vsakdanje skakanje cen vseh življenskih potrebščin, šele tedaj je jasno, da radikalna vlada ni bila toliko kavalirska, kakor se je hotela po ceni pokazati. Ko smo mi razne naše zahteve stavili in to je bilo pred več, kakor letom dni in tudi še pred pol letom in ko smo jih utemeljevali, tedaj so ministri po vrsti izjavljali, da so naše zahteve upravičene in da se jim bo ustreglo. Vlada je svoje obljube zavlačevala toliko časa, da so se razmere tako izpremenile, da to, kar je sedaj dala ne pomeni ničesar, ker je prišlo prepozno in je potreba veliko več.

Železniško osebje manifestira po vseh svojih shodih nezadovoljnost in zahteva od prometnega ministra in kraljeve vlade, da se njihovim zahtevam posveti več pozornosti. Poleg že stavljenih zahtev ne vprašajo železničarjev nič novega, marveč samo to, kar jim ni samo en minister in ena vlada obljubila. Oni zahtevajo izpolnitev vseh teh obljub.

Železničarji se dobro spominjajo vseh oseb in režimov, ki so jih toliko časa vlekli za nos in jih gnali v pogin. Demokrati, klerikalci, radikalci, to so stranke, ki so dajale ministre prometne in socialne politike, ljudi, ki se niso nikoli potrudili za železničarsko osebje, marveč so delovali proti temu osebju. Železničarji protestirajo proti nemarnosti vseh teh gospodov ministrov, ki niso imeli nikoli ne časa in ne smisla za nje in zahtevajo od sedanjega radikalnega prometnega ministra, da reši končno dane ob-

ljube ter izpolni upravičene in priznane zahteve. Ako se nočejo slavna gospoda odzvati tem upravičnim zahtevam osebja, tedaj bo železniško osebje poskrbelo in šlo s polno paro na delo, da prepreči pri prihodnjih volitvah, da ljudje, ki jim je železničarsko osebje deveta briga, ne pridejo nikoli več do vlade v državi, marveč, da se izgube za vedno s političnega polja. Železničarski shodi po celi državi se izrekajo za zahteve celokupnega osebja. Na radikalni vladi je sedaj, da da odgovor na te zahteve.

Volitve naj bodo dan plačila za vse, kar so gospodje storili dobrega in slabega.

Seja zaupnikov

mariborskih železničarjev, organiziranih v Savezu železničarjev Jugoslavije, se je vršila v četrtek 1. marca 1923 v »Delavskem domu«. Dnevni red je bil: Situacija naše organizacije z ozirom na sramotno izdajstvo dezertarja Nachtigala. Druga točka: slučajnosti. Centralo je zastopal sodrug tajnik Pongračič. Navzočih je bilo 55 zaupnikov oziroma odbornikov. Prisotna sta bila delegata za Beograd Kitak in Krajnik. Predsedoval je seji sprva Kitak in pozneje s. Građišnik. Od Kitaka in Krajnika se je zahtevalo, naj podasta poročilo na čigav poziv in stroške sta potovala v Beograd in tudi v kakšne svrhe. Kitak ni hotel poročati in je rekel, da naj Krajnik poroča. Pa tudi Krajnik se je sprva obotavljal in šele na splošno zahtevo je nekaj o celi stvari povedal. Ni bilo to nobeno obširno poročilo ali dovolj je bilo, da so si zaupniki lahko napravili sliko. Po poročilu Krajnika je ravnatelj Seđa poslal načelniku delavnice v Mariboru proste vozne karte za Krajnika in Kitaka in jima je rekel, da se naj peljeta v Beograd, tam bodeta že zvedela zakaj.

Nachtigal se jima je pridružil in so se peljali v Beograd. Deputacijo je sprejel in vodil dr. Leopold Lenard, duhovnik, časnikar, bivši urednik »Straže« in radikalni kandidat. Peljal jih je najprej k finančnemu ministru in potem k prometnemu ministru. Prometni minister je deputacijo vprašal, kako je bilo s tisto pasivno rezistenco v delavnici spomladi 1922. Ko so mu pojasnili, je rekel, da je že dobro, da bodo delavci dobili tistih 9 dni plačanih. (Kako more država za južno železnico obljubiti?) Deputacija se ni vozila na stroške organizacije, marveč je plačala politična stranka. (Katera?)

Na to se je razvila zelo živahna in ostra debata, katere se je udeležilo mnogo zaupnikov. Građalo se je postopanje Kitaka in Krajnika, ki nista obvestila krajevne organizacije, še manj centrale Saveza, da sta imela zato dovolj časa, ker sta bila že v soboto obveščena in sta se še v nedeljo udeležila shoda pri Götzu, ne da bi bila smatrala za potrebno obvestiti podružnični odbor. To sta bila dolžna storiti. Krajnik se je pri tem zelo razburjal. Bilo je par takih, ki so zelo bili proti temu, da se ne bi o politiki govorilo, vendar je to bila ironija, kar je Krajnik povedal da stroške plača ne strokovna organizacija, marveč stranka. (Ja, katera?) Povdarjalo se je, da je itak sramota, če se ni še do danes tistih devet dni plačalo, saj bo že leto kmalu, pač pa sedaj pred volitvami in sicer naj bi si delavci ta krvavo zaslužen denar še enkrat odkupili s tem, da bi glasovali ne za svojo proletarsko stranko, marveč za buržuazijo, ki je stotisoče kron tekom zadnjih let iztisnila iz vsakega posameznega delavca. Delavci imajo pravico na devetdnevno plačo, ki se jo je lani odtrgalo takorekoč od ust njim in njihovim družinam in sicer z obrestmi vred bi morali izplačeno dobiti. Nikakor pa niso dolžni za to svojo pravico biti hvaležni in to najmanj tistim, ki so tako kruto izstradali železničarje do sedaj, da hodijo že kot goli skeleti okoli. Zaupnikom je bilo stavljen vprašanje: Ali je to, kar je storil Nachtigal izdajstvo ali ni. Sicer tudi to vprašanje ni bilo pravzaprav umestno, ker ni nobenega dvoma in bi diskuzija ne smela biti dopustna, toda, bilo je stavljen, da se lahko vsakdo odloči, kakor se hoče in kakor mu njegovo razredno prepričanje narekuje.

K tem vprašanju je bila predložena resolucija. Ko je še govorilo precej zaupnikov, kakor tudi tajnik s. Pongračič, je bil stavljen predlog, da naj vsi tisti, ki soglašajo z resolucijo ostanejo na mestu, tisti pa, ki so proti naj zapustijo lokal. To je seveda par omahljivcev spravilo v zadrego, zato so protestirali, na kar je bil stavljen drug predlog, da naj se oni, ki so za resolucijo, podpišejo. Kdor ne podpiše, ta se s tem sam izključi iz delavskih vrst in za istega ni med poštenim proletarijatom prostora. Nato je 41 zaupnikov podpisalo resolucijo in s tem obsodilo Nachtigala. Deset zaupnikov, med temi Krajnik

Kitak, Orehovsky, Majer, Bauman in Belšak niso podpisali resolucije in so s tem izključeni.

Bil je takoj izvoljen tudi drug predsednik in sicer do občnega zbora. Ta seja je bila za mariborski železničarski proletarijat zgodovinskega pomena. Organizacija se ni mogla razviti, ker je bilo mnogo gnilobe v njej. Sedaj se je čiščenje izvršilo in organizacija se čuti kot bolnik po srečno prestani operaciji — olajšana in pomlajena. Razne »šahovske« poteze od prevrata sem so vplivale, kot težko mora. Nachtigal je hotel organizacijo zlorabiti v svoje sebične in štreberske namene. Vsakemu, kdor se ni hotel Nachtigalu brezpogojno podvreči, je pretil z njegovimi 1500, akoravno že dolgo ni on razpolagal niti s tretjino proletarijata v delavnicah.

Ves ostali mariborski proletarijat bo gotovo z veseljem pozdravil dan 1. marca 1923. Prepričani smo, da pretežni del delavstva ne bo hotel služiti špekulantom za lestvico, po kateri bi oni plezali navzgor.

Živela razredna zavednost! Dol s korupcijol!

Ravnatelj Šega in kandidat Nachtigal! Z »junakom« Nachtigalom se ne mislimo tukaj obširneje pečati, to bomo storili na drugem mestu, pač pa se nam zdi potrebno in umestno, da potegnemo črto med dvema spričevali enega in istega mojstra, s tem, da objavimo zapisnik, napravljen na ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani v zadevi očitkov, ki jih je izrekel zastopnik ravnateljstva južne železnice povodom pogajanj v maju mesecu v Mariboru proti Nachtigalu, kot zastopniku delavcev v delavnici. Pri omenjenih pogajanjih je centralni nadzornik Ogrinc, ki je bil do štrajka leta 1920. ravnatelj delavnice v Mariboru, vrgel Nachtigalu zelo težke očitke v obraz, ki so bili v bistvu sledeči: »Nachtigal, Vi le molčite, Vi ste bil čisto majhen in ste se dokopali do prvega mesta s tem, da ste celo vrsto drugih, ki so bili pred vami pomagali spraviti čez mejo, ki so bili bolj pametni, kot ste vi in ki bi bili prav lahko tukaj ostali. Jaz Vam nočem ničesar očitati, toda ne morete tajiti, da ste bil po cele ure v pisarni pri meni, kjer sva se posetovala, koga vse naj se čez mejo požene.«

Nachtigal na te očitke takrat niti najmanj ni reagiral, marveč je vse lahkokrvo v žep vtaknil. Ko so ga zaupniki pozvali, da naj se opraviči, je samo trdil, da to ni res in da Ogrinc laže. Vsled tega je bilo končno sklenjeno, poslati deputacijo k ravnateljstvu južne železnice, kjer se naj zahteva natančnejših podatkov. To se je zgodilo in kakor razvidno, je ta deputacija, ki so jo tvorili trije zaupniki, en poslanec in tajnik delavske zbornice, bila dne 4. julija 1922 pri ravnateljstvu, kjer se je sestavil spodaj priobčeni zapisnik.

Na podlagi tega zapisnika se je vršila dne 5. julija 1922 seja zaupnikov, kjer se je ta zapisnik prečitalo in pozvalo Nachtigala, da pripomni, če ima kaj. Nachtigal se je zelo nespretno branil in le trdil, da vse to ni res, pač pa da ga ravnateljstvo hoče onemogočiti in zato se poslužuje takšnih sredstev.

Sklep se je bil: Nachtigal se pozivlja, da toži g. Ogrinca, ako pa ne bi hotel tožiti, tedaj naj takoj odloži vse funkcije v organizaciji. Toda Nachtigal se ni hotel odločiti ne za eno in ne za drugo. Za to se mu je dalo tri dni časa. Ampak Nachtiga se je čim dalje bolj branil tožiti, češ, da ima družino in 17 let službe in se boji, da ga železnica vrže na cesto. Ogrinc je baje Nachtigalu namignil, češ, le tožite, tedaj bom pa pustil ta dva akta »špringat«, kažoč na predal svoje pisalne mize.

Zastonj so ga sodrugi prosili in rotili, naj vendar toži, saj mu je ravnateljstvo zajamčilo, da ne bo zaradi tega preganjan, on se ni dal do tega pripraviti, skličujoč se vedno na tisto nevarnost preganjanja. Začasno se je nekako umaknil iz gibanja, toda to ni dolgo trajalo. Ko so bile volitve razpisane, je takoj začel Nachtigal sklicevati majhne sestanke svojih ljudi, katere je obdeloval za svojo kandidacijo. Ampak pri postavljanju kandidature je z 8 glasovi proti 15 propadel. Ker je pa hotel za vsako ceno biti poslanec, za to je šel med radikalce in danes je celo ponosen na svoj čin. Toda sedaj pa pride najlepše. Nachtigal je potreboval »žajfe«, da se umije očitkov od strani ravnateljstva in glejte, eden istih gospodov, ki so ga preje tako težko kompromitirali, mu daje sedaj spričevalo, da ni on nikdar pri ravnateljstvu nastopal proti interesom delavcev in uslužbencev!

Le prečitajte si natančno zapisnik in izjavo in jo primerjajte. Gospodje ravnatelji južne železnice kot zastopniki delodajalcev, to je družbe,

imajo sicer pravico, da se poslužujejo vseh onih sredstev, ki se jih poslužujejo kapitalisti po celem svetu in vemo, da tu ne igra etika velike vloge, toda neka gotova posledica je neizogibna. To kar je bilo včeraj črno, ne more biti danes belo in narobe. Gospod Šega pravi v svoji izjavi od 23. februarja: Vam rad potrjujem, da niste pri ravnateljstvu itd. To bi se končno dalo tako razumeti: **Pri ravnateljstvu ne!** Kje pa? V Mariboru? To bi res znala biti nekaka tudi »šahovska« poteza, da govorimo z Nachtigalom ali pa mislijo iti gospodje pred Nachtigalom v — Canosso? Ako sta se morda »slučajno« srečala gospod Nachtigal in Šega v radikalni partiji, to nas nič ne briga, ker vsak polnoleten državljan ima pravico, da se opredeli, kamor hoče; toda železničarska javnost zahteva pojasnila, kaj je res, ali to kar stoji v zapisniku ali to kar stoji v izjavi gospoda Šega?

In ravnatelj Šega tega-le zapisnika in izjave ne zanika in ne preklicuje.

Zapisnik,

sestavljene dne 4. julija 1922 v zadevi izplačila draginjskih doklad in očitkov centr. nadzorstva proti **Jože Nahtigalu.**

I. Draginjske doklade se bodo izplčale nedeljeno in sicer takoj, ko bo računovodstvo izdelalo potrebne računске izkaze. Na vsak način pa še tekom tega tedna.

II. Ravn. Šega izjavlja, da je nadzornik g. Ogrinc izrekel proti Nachtigalu očitke, ki se vjemajo.

On se spominja naslednja konkretna dejstva:

1. Po prevratu je bilo nebroj komisij, ki jih je zahtevala politična uprava, da ugotovi med delavstvom vse »prevratne elemente«, zlasti take, ki so rovali iz nacionalnih ozirrov proti državi SHS. Pri taki priliki leta 1919 je ravnatelj Šega sprožil tudi vprašanje glede Nachtigala **Okrajni glavar dr. Lajnsič** je nato reagiral in izjavil: »**Le pustite Nahtigala v miru, on je bil ob prevratu moja največja opora.**«

2. Ko je ravnatelj Šega nekoč očital Nachtigalu nemškutarstvo, je Nahtigal temu oporekal in v svojo utemeljitev povdaril, da je pomagal spraviti čez mejo gotove ljudi.

3. Na podlagi prošenj, ki so jih vložili nekateri mlajši delavci, da se jih premesti v Nemško Avstrijo, pa so to prošnjo naknadno preklicali, je interveniral Nahtigal s Kopačem in Krajnikom pri ravnateljstvu, da se vzame preklic prošnje na znanje. Ravnatelj Šega mu je pri tej priliki izjavil, **da se čudi, zakaj intervenira Nahtigal za te mlade ljudi, ko je preje pomagal izgnati delavce, ki bi lahko ostali v Mariboru.** — Nahtigal je nato odgovoril samo z besedami: »Sedaj ste mi pa dali tako zaušnico!«

4. Nadzornik Ogrinc potrjuje navedbe ravnatelja Šega in pristavlja, da mu je dr. Lajnsič pri zadnjih pogajanjih pred mesecem dni ponovil, da je bil Nahtigal njegova največja opora. — Omenil je, da je očitke zadnjič iznesel z **gotovim namenom, da bodo znali tudi drugi** in da je Nahtigal na to reagiral samo z opazko, da moramo Jugoslavijo braniti, ker smo jo sami zidali. Zaeno pa pristavlja, **da je Nahtigalu bilo pri ravnateljstvu, ko so ga doli pozvali izrecno rečeno, da naj toži.** — Pri tem je Ogrinc tudi še dostavil, **da ima za ta slučaj še več materijala,** saj je bil on takrat načelnik delavnice.

Šega je na izrecno vprašanje še dostavil, da bi ga ravnateljstvo ne preganjalo službeno, če bi tožil.

Prebrano in podpisano!

Golouh, Krajnik, Menih, Likar, Lapuh.

P. s.: Nato se je vršil razgovor o vprašanju podržavljenja Južne železnice, z ozirom na konferenco v Benetkah.

Obratno ravnateljstvo južne železnice Ljubljana.

Ljubljana 23. februarja.

Gospod Jože Nahtigal

v Mariboru.

Ustrezajoč Vaši želji, Vam rad potrjujem, da niste pri ravnateljstvu juž. žel. v Ljubljani ovadili ali denuncirali nobenega delavca ali nameščenca, ali po vzročili njegovo odslovlitev, temveč ste v resnici opepetovano dostikrat energično se zavzemali za korist delavstva in nastavljenec brez ozira na narodnost.

S spoštovanjem

Ravnatelj I. Šega.

Ravnateljstvo južne železnice pa v »Jutru«, z dne 3. marca 1923 to izjavo, ki jo je g. Nachtigal na

svojih pamfletnih letakih izbral odločno zanikuje s pripombo, da za privatna pisma ne odgovarja (to se pravi, da Ogrinc ne vzdržuje očitke), še manj je pa ravnateljstvu znano, **da bi se plačala 9-dnevna pasiv na resistenca v delavnici,** (tako je izdajalec hotel po tegniti delavce.)

Enoten nastop železničarskih organizacij.

Dne 2. marca 1923 so se v Ljubljani sestali zastopniki vseh obstoječih železničarskih organizacij in po temeljiti obravnavi sedanjega obupnega gospodarskega položaja železničarskega osebja enoglasno sklenili:

Na eni strani okolnosti, da vlada do danes še ni dovolila železniškemu osebju povišanih draginjskih in stanarinskih doklad, kakor jih je nakazala in tudi že izplačala državnim nameščencem z veljavnostjo od 1. marca, na drugi strani pa okolnost, da so se baš zadnji čas življenske potrebščine v ceni tako podražile, da se železničarsko osebje čuti na svoji poštenu eksistenci najrevnejše ogroženo, je prisilila vse železničarske organizacije, da se v obrambo pravic in življenskih interesov celokupnega železniškega osebja, ne glede na njih politično mišljenje, pripadnost, sporazumejo za solidaren nastop potom skupnih protestnih odnosno manifestačnih shodov, ki naj se vrše po vseh večjih prometnih centrih po možnosti dne 16. marca. Krajevne skupine in podružnice sporazumljenih organizacij so pozvane, da nemudoma stopijo v dogovor z vsemi v kraju nahajajočimi organizacijami odnosno njih tvorbami in podvzamejo takoj vse mere, da se more manifestačno zborovanje, ki bodi enodušni izraz obupnega gospodarskega položaja celokupnega železničarskega osebja, vršiti nemoteno in v znamenju absolutne solidarnosti vsega osebja brez izjem.

Sporazumljenje organizacije določijo svojim edinicam in posestrimam čimprej podrobnejša navodila.

Celokupno železniško uslužbenstvo je pozvano, da v interesu solidarnosti vsega osebja takoj ustavi ali ublaži vsa nasprotstva, ki izvirajo iz politično-strankarskih nagibov, in deluje za vsestransko strpljivo in solidarno zblizanje dosedaj — žal — tako razkosanega osebja.

V Ljubljani, dne 2. marca 1923.

Sporazumljene strokovne železničarske organizacije.

Stanarina za nastavljen osebje državne železnice.

»Službeni list« zagrebškega ravnateljstva gržavnih železnic kraljevine SHS, šte. 30 od 17. decembra 1922: Objava 50, šte. 4823/1-1-1922 prinaša sledečo službeno objavo:

»Da bi se mogla izvršiti odredba čl. 3 »Zakona o prevedenju osebja državnih prometnih ustanov v krajih izven Srbije in Črne gore na dinarske plače«, izvolil je prometni minister odločiti, da imajo pravico na brezplačno stanovanje sledeči nastavljeni uslužbenci:

1. Postajno osebje;
2. vlakospremno in strojno vlakopospeševalno in kurilniško osebje;
3. progovzdrževalno osebje;
4. načelniki (upravniki) glavnih delavnic, načelniki skladišč in vratarji teh delavnic v kolikor so;
5. osebje glavnih materijalnih skladišč;
6. načelniki in redarji pristanišnih kapitanatov;
7. načelniki (upravniki) lučnih uradov, osebje pomorskih lazaretov, svetilničarsko osebje razsvetljalnih objektov in signalnih postaj;
8. prometni pripravniki, ki vršijo eksekutivno službo na postajah, imajo pravico na naturalno stanovanje po možnosti, nimajo pa pravice na stanarino v denarju.

Vse to velja od dneva, ko je stopil v veljavo novi proračun, t. j. od 1. avgusta 1922 leta.

Uslužbenecem, ki prapadajo gori navedenim kategorijam, pa nimajo službenega stanovanja, se jim bo doplačala stanarina in sicer v taki izmeri, kakor je za uslužbenca dotične kategorije predpisana.

Uslužbenecem, ki imajo pravico na službeno stanovanje in ki so za to službeno stanovanje plačevali najemnino, se bode ta najemnina od 1. avgusta 1922 vrnila.

V Z a g r e b u, dne 11. decembra 1922.

Za ravnatelja državnih železnic:

Lapajne v. r.

Dnevne vesti in dopisi.

Podružnični shodi. V vseh tistih krajih, kjer niso še dosedaj sklicali društvenih shodov in razpravljali o naših splošnih zahtevah, naj to čimprej store. Agitirajte, da bodo shodi dobro obiskani. Na shodih je treba očitno ožigosati delo vseh tistih strank ki so bile v položaju, da bi lahko kaj storile za železničarje, pa niso ničesar storile, dasi so bile ponovno pozvane od strani našega Saveza. Energično naj se nastopi proti vsem tem strankam, ki so bile gluhe za železničarske zahteve. Shode naj se izkoristi za podkrepitev organizacije, ker bomo le z močno organizacijo in potom boja zmagali. Le na ta način bomo mogli uspešno nastopiti ter vplivati na merodajne činitelje na vladi.

Zaupajmo edino svoji moči in strokovni organizaciji in jačimo Savez!

Železničarji na volitve!

Savez Železničarjev Jugoslavije podružnica Celje sklicuje svoj redni občni zbor za v sredo 14. marca t. l. ob pol 7. uri zvečer v gostilni »Pri zelenem travniku v Celju s sledečim dnevnim redom. 1. Poročilo predsednika, tajnika blagajnika in kontrole 2. Volitev novega odbora, 3. Poročilo centrale o položaju železničarjev. 4. Raznoterosti.

Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Odbor.

Občni zbor. Krajevna skupina SZJ Ptuj sklicuje svoj redni občni zbor, ki se vrši dne 11. marca 1923 in vabi vse člane in sodruge k obilni udeležbi.

Sklicatelj.

Delovni čas na nemških železnicah. Delovni čas na nemških železnicah je bil za razne panoge železničarske službe različen. Da se isti poenostavi, pripravljala vlada takozadeven zakon. Ker pa vlada noče brez sodelovanja železničarskih organizacij zakona uveljaviti, za to so se vršila pogajanja. Pogajanja so bila precej težavna in so se vlekla okoli 5 mesecev, ker se je moralo najti izhoda v treh velikih principijelnih spornih točkah, v katerih se je razlikovalo mneje ministrstva ter organizacije, in sicer: 1. način in višina vračunavanja v pripravi provedenega časa v normalni delovni čas. 2. Najvišji dovoljeni čas službe, vzemši v obzir delovni čas, pripravo in odmoro. 3. Sodelovanje zaupnikov osebja pri izdelavi službenega reda. Po dolgih razpravah se je posrečilo po pristanku predsednikov organizacij, priti do potez, ki bodo naredbenim potom stopile v veljavo. (To velja za nastavljeno osebje, med tem, ko je za delavce v delavnicah delovni čas urejen potom pogodb.) Po doseženem sporazumu je osemurni delovni čas podlaga regulacije dela za železničarsko osebje.

Mesečni delovni čas za železničarje (v prometu na postajah) ne sme presegati 208 ur. Službena priprava (Dienstbereitschaft) uradnikov in strojne službe se določa s 33 in pol odstotki, pri postajnem in vlakospremne osebjem s 50 odstotki in pri strojevodjih s 80 odstotki od delovnega časa. Službena potovanja v svrhu prevzemanja ali dovrševanja službenih poslov brez službe se računajo s 50 odstotki od stvarnega dela. Pri zamudah na progah za vozno osebje se vračuna poleg stvarnega dela še ena ura povrh. Pri nepretrgani službi skozi 30 dni ki ne sme znašati več kot 8 ur dnevno, se vračuna do ene ure rezeve dnevno, ne uračunava se pa malih pavz po 5 minut. Najdaljši delovni čas se odreja po najbolj enostavnem načinu dela; da pa ne bo nemejeno, se določi kot najdaljši mesečno dovoljeni čas 208 ur.

Zelo sporno je bilo vprašanje sodločevanja zaupnikov pri izdelavi delovnega reda. Toda končno je določeno, da se mora službeni red izdelovati v sporazumu z železniškimi sveti. (Betriebsräte.) Ako ne bi bilo mogoče se sporazumeti, tedaj se sporna zadeva izroči železniški inšpekciji in zaupnikom (Personalvertretung); ako pa tudi tukaj ne bi prišlo do zaključka, tedaj pride zadeva pred ravnateljstvo in pokrajinski železničarski svet. Ako končno tudi tukaj ne bi prišlo do sporazuma, tedaj se predloži zadeva predsedniku Republike, ki odloči po zaslišanju zastopnikov osebja.

Že zaradi tega, da ne pride do najzadnje instance, da bi končno odločil predsednik, se bo vse storilo, da na nižjih instancah pride do sporazuma, da takšne stvari ne bodo šle do višjega mesta.

Železničarsko osebje je s tem prišlo do novih pravic, čemur se imajo zahvaliti močni organizaciji, katero naj bi si naši sodruzi vzeli za vzgled. Kje je

naš delovni čas za onim sodrugov v Nemčiji? Kje je priznanje naših organizacij in sodločevanje o naših lastni usodi? Ustvarimo organizacijo, da pridemo do onega, kar drugi že imajo!

Pragersko. Dne 19. februarja se je zgodila na progi Pragersko—Kaniža na postaji Mura-Keresator velika železniška nesreča, ki je zahtevala tudi svoje žrtve. Žrtve poklica so postali: naš sodrug kurjač Hajšek mrtev, strojevodja Gaberšek pa težko poškodovan, od vlakospremne osebjem pa Kitek mrtev in Mlakar Karl pa težko poškodovan. Oba težko poškodovana se nahajata v bolnici v Mariboru. Na intervencijo prometnega kontrolorja Danciga so se prepeljale žrtve na Pragersko, Hajšek in Kitek v Poljčane. Pogreba obeh so se v obilnem številu udeležili železničarji od blizu in od daleč. Pevsko društvo »Krilato kolo« iz Maribora, zastopniki obratnega ravnateljstva in naši postajenačelniki. Posebno lep je bil pogreb našega sodruga Hajška, ki se je vršil v Cirkovcah pri Pragerskem, kjer še gotovo niso videli takega. Velika udeležba je pokazala, da je imel preminuli dosti prijateljev, ki so ga radi imeli in spoštovali. Krasen venec na njegovi krsti, ki so mu ga podarili njegovi sotrpini, ga je spremljal z zadnjim železničarskim pozdravom. Pevsko društvo »Krilato kolo« iz Maribora mu je zapelo nagrobnico. Nakar se je sodrug Stropnik v imenu Saveza železničarjev Jugoslavije skupina Pragersko z lepimi besedami poslovil od rajnega, zahvalil vsem navzočim za udeležbo. Obratno ravnateljstvo je pa darovalo vsaki vdovi po 1000 dinarjev mesto venca na krsto. Bodi žrtvam lahka zemljica. Zaostalim naše srčno sožalje.

Genossen und Genossinnen! Agitiert in der Zeit der Wahlen für unsere sozialistische Presse; unsere Presse ist die beste Waffe im Kampfe mit den Feinden der Arbeiterklasse!

Eine gewerkschaftliche Neujaarsbetrachtung.

(Fortsetzung.)

Aber nicht nur Japan macht diese schnelle Entwicklung durch, Ganz Ostasien stand vor wenigen Jahren wie ein verschlafnere Riese auf und reckte seine starken, unverbrauchten Glieder.

Die Mandchurei ist in den letzten Jahren mit amerikanischer Geschwindigkeit entwickelt worden, und zwar durch die Japaner mit teilweiser Hilfe des amerikanischen Kapitals. Die moderne, industriellen Anlagen in Mukden, Chosen, Fushum usw. mit ihren Stahl- und Bergwerken, Bahnen, Maschinenparks und industriellen Anlagen im grossen Ausmass, halten jeden Vergleich mit ähnlichen Werken in Europa und Amerika aus. Diese Industriewerke in der Mandchurei sind mit 200,000.000 Dollar kapitalisiert und haben heute einen realen Wert von 700,000.000 Dollar. Um dem Leser eine kleine Probe von den natürlichen Reichtümern des Landes zu geben, sei nur angeführt, dass in Fuhsun die grösste offene, also im Tagbergbau zu bearbeitende Kohlenmine der Welt liegt, deren Vorräte auf 1200 Millionen Tonnen geschätzt werden!

Die Lage der chinesischen Arbeiter in den mandchurischen Werken ist heute aber eine entsetzlich traurige und die Washingtoner Beschlüsse, die den international-geregelten Arbeiterschutz als Teil des Friedensvertrages zum Inhalt haben, existieren für diese Gebiete nicht . . .

China steht ebenfalls in der industriellen Umwälzung mitten drin, und sobald die inneren Kämpfe zur Ruhe kommen werden, wird die Erschliessung Chinas im beschleunigten Tempo vor sich gehen.

Gerade die letzte Washingtoner Konferenz zeigte eklatant, welche Bedeutung China für die Weltwirtschaft hat und die Debatten über das Problem Chinas nahmen einen grossen Teil der Arbeiten dieser Tagung in Anspruch.

Insbesondere in Indien ist die Entwicklung auch sehr stark vorwärts geschritten.

In Indien bilden sich aber seit kurzer Zeit Trade-Unions nach englischem Muster, die ähnlich wie in Japan sich im embryonalen Zustand befinden. Immerhin sind aber diese Ansätze zur Bildung von aktionsfähigen Gewerkschaften in erfreuliche Erscheinung getreten.

Das ist ein erfreuliches Zeichen politischer Einsicht. Aber das muss hier gesagt sein: nur unter unsäglichen Schwierigkeiten kann in Asien Gewerkschaftsarbeit geleitet werden. In allen europäischen Industriestaaten gab es eine jahrzehntelange Entwicklung, während der die Arbeiterschaft Zeit hatte, sich zu schulen und seine Kräfte zu bilden. In Ostasien ist gewissermassen über Nacht das kapitalistische Zeitalter hereingebrochen, und das Proletariat dieser Länder ist hilflos dem Kapitalismus ausgeliefert.

Ähnlich liegen die Verhältnisse in Kanada, Mittel- und Südamerika. Ueber all diese Länder brach durch den Weltkrieg eine industrielle Gründerperiode herein. Während ein Teil der kanadischen Gewerkschaften Amsterdam angeschlossen ist, fehlt uns ausser Argentinien der ganze nord- und südamerikanische Kontinent. Mexiko wieder, das durch die Kapitalisten der Vereinigten Staaten ausgebeutet und industriell entwickelt wird, hat eine schon beachtenswerte Gewerkschaftsbewegung. In den übrigen amerikanischen Staaten ist nicht viel vorhanden. Leider haben sich die bereits bestehenden Gewerkschaften dieser Staaten die Organisationsformen und die Taktik der American Federation of Labour zum Vorbild genommen und Gompers versucht in ein engeres Verhältniss zu diesen Organisationen zu gelangen. Zu diesem Zwecke fand Mitte des vergangenen Jahres in MexikoCity eine panamerikanische Gewerkschaftskonferenz statt, die diesem Zwecke diente und die A. of L. versucht wohl die Organisationen Mittelamerikas zunächst zum Anschluss zu bewegen, so wie dies die Gewerkschaften von Porto Rico bereits getan haben.

Da die rückständige Haltung der A. of L. allgemein bekannt ist, erübrigt es sich, zu bemerken, dass ihre Einflussnahme über ihr Staatsgebiet hinaus uns nicht begeistern kann, und der Schaden, den sie anrichtet, wäre dann grösser als der erzielte Nutzen. Diesen Bestrebungen entgegenzuarbeiten, müsste ebenfalls unsere Aufgabe sein. In all diesen Ländern wird auch das kapitalistische Regime durch keine sozialpolitischen Massnahmen in seinem Ausbeutungsdrang ernstlich gehemmt und eine schrankenlose Ausnützung der Arbeiterschaft ist die Folge. Hinzu kommt, dass ein gesetzlicher Arbeiterschutz in Ostasien und in den meisten amerikanischen Staaten nur — auf dem Papier steht.

(Fortsetzung folgt.)

Es ist wissenschaftlich nicht mehr gestattet zu behaupten, wie man es früher getan hat und wie es von einigen noch geschieht, der Alkohol sei ein »notwendiges Uebel« und die Arbeits- und Lebensbedingungen der Arbeiter verlangen einen mässigen Genuss alkoholischer Getränke — gerade das Gegenteil ist wahr!

Emil Vandervelde, sozialistischer Abgeornete in Brüssel.

Izdajatelj: Savez železničara Jugoslavije. — Odgovorni urednik: Smasek Franc. — Tisk Ljudske tiskarne d. d. v Mariboru.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Poštni ček. račun št. 10.532.
Brzj. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

naznanja, da je s **1. novembrom 1922 zvišal obresti** in sicer

za navadne hranilne vloge na . . . **6%**

za vloge proti polletni odpovedi na **7%**

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadruge!

Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico.